

2017 Benelux

(pondělí 3.7. ráno – neděle 9.7. ráno)

3.7. Praha – Trevír

4.7. Trevír – Lucemburk – Waterloo – Brusel – *Vilvoorde*

5.7. *Vilvoorde* – Bruggy – Antverpy

6.7. Antverpy – Rotterdam – Delft – Haag – *Amersfoort*

7.7. *Amersfoort* – Aalsmeer – Alkmaar – Volendam – Naarden – *Amersfoort*

8.7. *Amersfoort* – Zaandam – Amsterdam – *(odjezd do Prahy)*

9.7. *Příjezd do Prahy (ráno)*

Po úspěšném společném zájezdu do Francie jsme se i v roce 2017 se Slugovými domluvili a vybrali si – tentokrát kratší (a poslední společný) – zájezd do Beneluxu. Do nám známých míst v Holandsku jsme se s Evi rádi vrátili, Lucembursko bylo pro nás oba zcela neznámé a já jsem z Belgie znal jen některá nádraží a přístav v Oostende; Evi leccos z Belgie, z její frankofonní části, měla příležitost poznat během cesty s Gymnáziem Jana Nerudy. Program se líbil Slugům i nám, a tak prázdniny před 5 lety nám začaly zajímavou cestou do dvou evropských království a jednoho velkovévodství. Vždy se obdivuji, jak se cestovkám daří sestavit program; skloubit místa, která mají být navštívena, noclehy, povinné přestávky řidičů a i další faktory není jednoduché. Zájezd do Beneluxu byl na začátku moudře doplněn zastávkou v německém Trevíru spojenou s noclehem v jeho okolí. Nocovat v Lucembursku by jistě bylo dražší a vidět Trevír, to stálo za to. Než jsme jej navštívili, vyvolával u mne dvě asociace, jednak si vzpomenu, že jde o rodiště Karla Marxe, jednak se mi vybaví hezká vánoční píseň *Aj růže rozvila se*, která v původních evangelických zpěvnících byla uváděna jako lidová píseň z Trevírska; ve zpěvnících z let 1979 a 2021 tato informace už není.

Trevír, Porta Nigra

V **Trevíru** nás autobus dovezl k monumentální Černé bráně (Porta Nigra), jíž se od severu či severovýchodu vchází do historického města. Odtud jsme šli příjemnou

městskou ulicí na hlavní náměstí, zašli jsme si zvenku prohlédnout mohutný, avšak zavřený dóm, prohlédli jsme si otevřený, domy obestavěný, kostel Sv. Gangolfa, prošli jsme se kolem Konstantinovy baziliky ze 4. století, která v průběhu historie sloužila i jako císařský zasedací sál a dnes slouží jako evangelický kostel, byli jsme se podívat na vykopávky římských lázní. Obdivovali jsme se hrázděné architektuře a prošli jsme se i parkem jižně od katedrály.

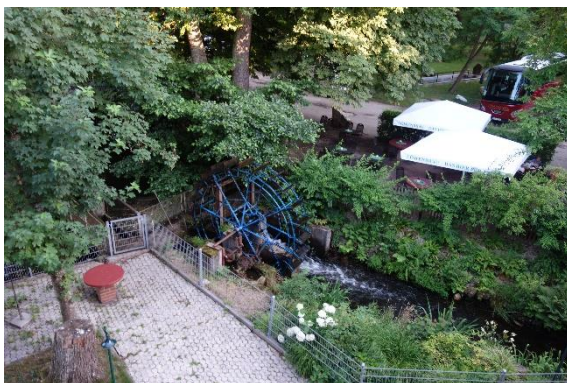

Katedrála

U náměstí

Trevír byl příjemným zakončením prvního dne dovolené stráveného převážně dlouhou jízdou autobusem a tečkou za ním bylo ubytování v hotelu *Karlsmühle*, obklopeném přírodou včetně potůčku, na němž se otáčí mlýnské kolo, na něž jsme se rádi dívali i z balkonu našeho pokoje.

Mlýnské kolo pod naším balkónem ← Karlsmühle → Snídaně (foto Jára Sluga)

V úterý ráno po dobré snídani jsme zamířili na západojihozápad do asi 50 km vzdáleného lucemburského hlavního města **Lucemburku**. Projeli jsme moderní čtvrtí s budovami, v nichž sídlí různé mezinárodní instituce a zamířili do centra, které bylo především hodně rozkopené. Je tam několik honosných budov a kouzlo mu dodává umístění nad poměrně hlubokým údolím.

Lucemburk (lucembursky *Lëtzebuerg*, francouzsky *Luxembourg*, německy *Luxemburg*) je hlavní město Lucemburského velkovévodství a žije zde 122 273 obyvatel (2020). Leží na skalnatém masívu nad soutokem řek Alzette a Pétrusse a je významným bankovním a administrativním centrem. Složitý členitý terén je překonáván pomocí 100 mostů, které patří pro své nádherné pohledy na město mezi časté turistické cíle. Historické centrum města figuruje od roku 1994 na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO

(<https://cs.wikipedia.org/wiki/Lucemburk>)

Prohlídka centra nám Čechům připomněla dva Jany z naší historie. V katedrále je pohřben král český *Jan Lucemburský* a část jednoho z centrálních náměstí nese jméno *Jana Palacha*. Na otevření katedrály jsme museli chvíli čekat, abychom mohli vidět hrob Jana Lucemburského, což nevadilo, protože v okolí katedrály bylo co prohlížet. Úžasné byly pohledy na údolí *Alzetty*, zejména z jakési bašty či tvrze, odkud byl vidět složitý tvar údolí a několik mostů v různých výškách a různě orientovaných. Na těch železničních nechyběly vlaky, avšak se zájmem jsem se díval na všechny mosty – zřejmě něco z mého klukovského zájmu o mosty přetrvalo až do šedin.

Palachovo náměstí

Mosty jsou ozdobou Lucemburku

Jiné místo jsme už v lucemburském velkovévodství nenavštívili; naším dalším cílem bylo **Waterloo**, místo drtivé Napoleonovy porážky z roku 1815.

V letech 1820–1826 byl u obce vybudován *Lví pahorek* na místě, kde byl během bitvy mušketou sražen z koně [Vilém II. Nizozemský](#). Jde o umělý kopec vysoký 43 m s obvodem 520 m. Na jeho vrchol vede 226 schodů. Zde je pak na kamenném podstavci umístěna socha lva symbolizující vítězství spojeneckých vojsk. Socha váží 28 tun a byla odlita v [Lutychu](#). Památník slouží jako vyhlídkové místo, odkud si návštěvník může prohlédnout místo bojiště.

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Waterloo_\(Belgie\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Waterloo_(Belgie))

Horko a únava způsobily, že jsme se na Lví pahorek nevydali a raději jsme po prohlídce památníku poseděli a občerstvili se pod slunečником v restauraci. Památník je řešený zajímavě, většina výstavního prostoru je pod úrovní terénu. Měl jsem dojem, že se autoři expozice k Napoleonově porážce stavějí celkem neutrálně. Jsem rád, že jsme toto známé a historicky důležité místo navštívili, ale nepatřím mezi ty, kdo by se zájmem sledovali popis bojů, ať už těch dávných nebo nedávných.

Památník a Lví pahorek ← Waterloo → Příjemné občerstvení

A tak jsem byl rád, když už jsme Waterloo opustili a zamířili do **Bruselu**, města, které mně, na rozdíl od Evinky, bylo zcela neznámé. Podobně jako v Lucemburku i zde jsme viděli moderní čtvrt' vybudovanou pro evropské instituce; vždyť Brusel se někdy považuje za "hlavní město Evropy". Viděli jsme královský zámek, strávili jsme nějakou dobu na Velkém náměstí (na něm je i monumentální radnice) a jeho okolí, prošli jsme zajímavou obchodní pasáží. Příjemné bylo, že večeri jsme měli v centru Bruselu v restauraci *Malý Brusel (Le Petit Bruxelles)*; dokonce nám byl nabídnut výběr z dvou jídel, který jsme pochopili. A po večeri jsme se ještě absolvovali hezkou procházkou Bruselem. Mně samozřejmě bylo líto, že jsme nenavštívili žádné bruselské nádraží, ale to už přijímám jako danou stinnou stránku zájezdů.¹ Víím, že ta nejdůležitější bruselská jsou podzemní a tuším, že nedaleko jednoho jsme po večeri šli.

Obchodní pasáž

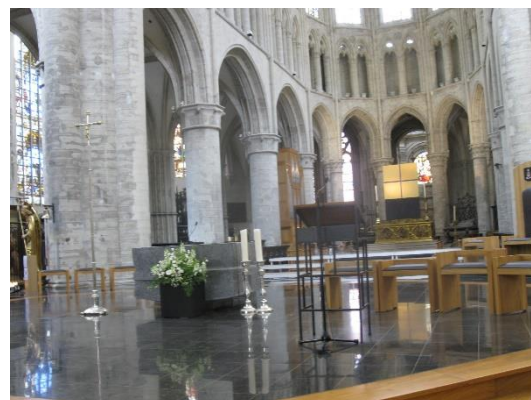
Na Velkém náměstí (průvodkyně Bohuše Červená, Slugovi)

Nocleh jsme měli zajištěný v hotelu *Campanilla* ve *Vilvoorde* nedaleko na sever od Bruselu. Cestou jsme se ještě byli podívat na *Atomium*, ležící ve čtvrti *Laken*, severně od bruselského centra.

¹ Na tomto zájezdu jsme měli k mé radosti možnost vidět hlavní nádraží v Antverpách a v Amsterdamu

Večeře v Bruselu

Snad zhruba od nádraží Central ← Katedrála → interiér

Atomium

Atomium je stavba stojící v Bruselu, kterou navrhl inženýr André Waterkeyn ku příležitosti mezinárodní výstavy Expo 58. Znáznorňuje model základní buňky krystalové mřížky železa zvětšený 165miliardkrát. Tato ocelová stavba dosahující výšky 102 metrů je dominantou plošiny Heysel, leží v městské části Laken. Stabilitu objektu zajišťují tři masivní sloupy, kterými je stavba ukotvena k zemi. ■ Stavba je tvořena devíti velkými koulemi o průměru 18 m uspořádanými do tvaru krychle o hraně 29 metrů. Koule jsou spojeny dvaceti chodbami o průměru 3 m. Diagonální chodby jsou 23 m dlouhé a mají průměr 3,30 m. Stavba je vysoká 102 m a váží 2400 tun. ■ Atomium bylo projektováno jako symbol mezinárodní výstavy a nemělo stát déle, než výstava trvala, ale díky svému úspěchu a značné popularitě si zajistilo své trvalé místo mezi pamětihodnostmi

Bruselu. ■ Jeho konstrukce z kombinace oceli (kostra) a hliníku (plášť) po letech začala trpět korozí a tak byl z bezpečnostních důvodů postupně omezován do atomia přístup, až byla přístupná jen třetina celého objektu. Dne 18. února 2006 bylo Atomium po více

než roční kompletní rekonstrukci znovu otevřeno. ■ Atomium nabízí krásný výhled na město stejně jako samoobslužnou restauraci v nejvyšší kouli. Atomium, které se stalo jednou z turistických dominant nejen Belgie, ale i celé Evropy, je také místem konání výstav.

Ve středu jsme měli na programu prohlídku dvou zajímavých měst. Především to byly Bruggy, nazývané někdy Benátky severu. Odtud jsme pak jeli do Antverp, kde jsme měli nocleh v centru města, a to dokonce hned vedle hlavního nádraží.

Bruggy je úžasné město. Staré centrum je na ostrově, který je ještě rozdělen severojižním kanálem (grachtem) procházejícím centrem města; projížďka lodí po něm byla jakýmsi zlatým hřebem této naší nejzápadnější zastávky².

Dvůr bekyní

² Od té doby jsme již nikde západněji nebyli.

Prohlídku jsme začali na jižním konci starého města. Nejdříve jsme prošli exteriér *Begijnhofu* (Dům či dvůr bekyní)³ a od něj jsme mířili na sever do centra města, které nás nadchlo. Nejhezčí byly scenérie kolem severojižního grachtu, kterým jsme se mohli obdivovat i během cesty lodí s příjemných chládkem od vody. Jak už je u mne obvyklé, chvílemi jsem cítil značnou únavu, kvůli níž mi utekla návštěva Baziliky svaté krve.

Bazilika svaté Krve je římskokatolický poutní chrám v Bruggách. Dvojitý kostel se skládá z románské dolní kaple sv. Basila a gotizované horní kaple sv. Krve. V ní je uložena jedna z nejdůležitějších relikvií Evropy - ampule s krví Kristovou. Od roku 1923 je chrám basilikou minor.

Bruggy – Benátky severu

K tomuto zájezdu patřily celkem tři projížďky lodí; kromě Brugg to byl ještě rotterdamský přístav a síť grachtů v Amsterdamu. V Bruggách jsme ovšem při ní byli nejvíce ve městě; od domů nás většinou neoddělovalo ani žádné nábřeží – prostě Benátky severu.

Bazilika Svaté krve

Věž mezi Dvorem bekyní a parkovištěm

³ Dvůr bekyní v Bruggách se nachází stranou od centra a svým způsobem patří mezi největší místní zajímavosti. Tento Begijnhof vznikl již v roce 1244 nebo 1245 a hlavním cílem bekyní byl zbožný život plný charitativních skutků. Bekyně byly vlastně zvláštními mniškami, které dobrovolně napodobovaly život jeptišek a zakládaly společenství, ve kterých však nechtěly být svázané klášterní samotou. Původně si říkaly Spolek paní a vdov. Pomáhaly chudým a nemocným, staraly se o opuštěné děti, vařily pro potřebné a praly i zašivaly jim oblečení. V Bruggách ve svém klášteře žily bekyně od 13. až do konce minulého století.

<https://www.turistika.cz/mista/bruggy-dvur-bekyni-brugge-begijnhof-ten-wijngaerde/detail>

Závěr návštěvy Brugg byl spojen s čekáním na účastnici zájezdu, která si asi trochu pohmoždila nohu, a tak jsme do Antverp vyjeli asi o hodinu později, než bylo plánováno. A já jsem netušil, že autobus stojí nedaleko nádraží! Možná však, že i kdybych to býval tušil, bych se tam byl stejně nevypravil, poněvadž nebylo známo, kdy zdrževší se účastnice dorazí, a rozhodně bych býval nechtěl, aby se čekalo na mne.

V **Antverpách** jsme zastavili v centru na nábřeží široké řeky Šeldy, pramenící ve Francii. Nábřežní promenáda byla přerušena krásným hradem *Het Steen* (Kámen) a za ním pak byla nepoužívaná tržnice, přeměněná v kryté parkoviště. Když jsme přešli silniční nábřežní komunikaci, vstoupili jsme do historické části města s radnicí a katedrálou s 54 m vysokou věží, údajně nejvýznamnějším katolickým chrámem v Belgii.

Het Steen

Pohled z nábřeží ke katedrále

Tržnice přeměněná v parkoviště

Radnice

Do autobusu jsme zas nastoupili na nábřeží a odjeli městem k nádraží vzdálenému asi 2,5 km, v jehož těsné blízkosti byl hotel *Century*, kde jsme měli strávit noc na čtvrtek; cesta městem se ukázala nebyť jednoduchou, autobus zajel nedopatřením do jakési slepé či prostě neprůjezdné ulice, vycouvání bylo vzhledem k provozu hodně

komplikované, s navigací při tom pomohl i nějaký místní občan. K nádraží jsme nakonec šťastně dojeli, autobus zastavil u vysokého hotelu v úzké ulici na západní straně nádraží, rychle jsme si vyzvedli zavazadla (autobus dost překážel v provozu), ubytovali se v pokoji s výhledem na horní část nádražní klenby, příjemně se navečeřeli, prohlédli si nádraží s okolím a přitom zavzpomínali na dramatickou [cestu z Delftu do Oostende](#) v roce 1989, a pak se příjemně vyspali před cestou do poslední z cílových zemí Beneluxu, do Nizozemí.

Interiér nádraží v Antverpách

Večeře v hotelu Century

V roce 1989 bylo centrální nádraží v Antverpách klasické městské hlavové nádraží s kolejištěm v úrovni 1. patra. Budova byla včele na severní straně nádraží a všechny vlaky odjížděly k jihu. Vnější vzhled se od té doby nijak nezměnil, leč střední část kolejiště v poschodí zmizela a nahradila je jakási galerie, odkud byl pohled do nově vzniklé podzemní části s asi dvěma průjezdnými severojižními kolejemi. Počet nástupišť se asi zmenšil, kvůli podzemním nástupištím zmizelo asi více těch nadzemních, avšak možnost bezúvratového projíždění umožňuje dopravu zrychlit. Při současných krátkých intervalech mezi vlaky se dlouhé pobyty ve stanicích kvůli čekání na přípoje stávají zbytečnými, a tedy se vystačí s menším počtem nástupišť.

Rotterdam, Delft, Haag a Amsterdam jsme navštívili už v roce 1989. Přesto jsme i v těchto městech viděli mnoho pro nás nového a velice zajímavého, v prvních dvou městech při zájezdu všechna navštívená místa byla jiná než ta, která jsme o 28 let dříve viděli. V **Rotterdamu** to byla pozorovací věž Euromast, na níž je vyhlídkový prstenec s měnitelnou výškou nad povrchem. Kruhový výhled na moderní město a přístav byl zajímavý, zeleň zvláště v blízkosti věže příjemná, nicméně o krásné krajině se hovořit nedá.

Během krátké návštěvy Rotterdamu jsme si rádi připomněli zajímavou architekturu, již jsme se obdivovali při návštěvě v roce 1989.

Euromast je věž v Rotterdamu postavená v letech 1958–1960 architektem H. A. Maaskantem. ■ Byla postavena speciálně pro Floriádu (výstavní akce floristů, květinářů a zahradníků) 1960. Jde o betonovou stavbu o průměru 9 m a o tloušťce stěny 30 cm. Za účelem stability byla postavena na betonovém bloku o hmotnosti 1 900 000 kg, čímž bylo těžiště stavby přesunuto pod zem. ■ Ve výšce 96 metrů je umístěna vyhlídková terasa a restaurace. Se svou původní výškou 101 metrů byla Euromast nejvyšší stavbou v Rotterdamu. V roce 1970 byla na vrchol přidána 85 metrů vysoká nástavba, čímž se opět stala nejvyšší stavbou města.

Pohled z Euromastu

Z projíždky přístavem

Dani

Po vyhlídce z Euromastu následovala zajímavá projížďka lodí přístavem⁴. A pak už malá porcelánka v nedalekém **Delftu** na břehu jednoho z grachtů.

⁴ Nikdy jsem se vědomě nesetkal se spojením dvou předmětů v instrumentále. Zde by se dalo nahradit např. vazbou "po přístavu", avšak myslím, že použitá vazba je výstižnější.

U grachtu před porcelánkou

Porcelánka (vpravo)

Produkty porcelánky

Ukázka práce

Z Delftu jsme už zamířili do těsně s ním sousedícího sídelního⁵ města **Haagu** (je hlavním městem provincie Zuid-Holland – Jižní Holandsko). Jakmile jsme vystoupili z autobusu, viděli jsme, jak v Haagu koexistuje historická zástavba s moderními výškovými domy, mezi nimiž vyniká ministerstvo školství. Prošli jsme historickým areálem *Binnenhof*, rádi jsme se zředu i zezadu podívali na *Mauritshuis*, v němž jsme v roce 1989 prohlíželi nepříliš velkou, avšak nesmírně bohatou sbírku obrazů, prošli jsme kolem královského paláce, v jehož okolí jsou ulice osvětlovány svítilny tvaru královských korun, a se zájmem pozorovali život v centru sídelního města majícího asi půl milionu obyvatel (byť je součástí 7milionové aglomerace tvořené provinciemi Severní a Jižní Holandsko s řadou velkých měst [Amsterdam, Haarlem, Rotterdam, Leiden a Utrecht], z nichž ovšem každé má své centrum, takže decentralizace městského života zde je).

⁵ Sídlo panovníka, vlády, parlamentu i diplomatického sboru. Podle ústavy je ovšem hlavním městem Nizozemska Amsterdam.

Ministerstvo školství

Binnenhof

Před královským palácem

Korunky nad ulicí

Mauritshuis

Za Mauritshuisem

Dvojité sousoší

Po procházce centrem Haagu jsme se stavili ještě u *Mezinárodního soudního dvora* a zajeli k moři do *Scheveningen*. My jsme se nekoupali, myslím však, že Slugovi tuto příležitost využili. Vzpomínal jsem, jak jsem se tam koupal před 28 lety, tehdy s obvazem na prstu, takže jednu ruku jsem si nesměl namočit. A napadlo mě, zda to není můj (či náš) poslední pohled na moře⁶. Nebyl, v roce 2019 jsme se ještě na moře podívali – na Baltské. Ze Scheveningen jsme odjeli do Severního Holandska⁷ (Noord-Holland) a tam zamířili rovnou do hotelu *Fletcher* v příjemném přírodním prostředí na okraji **Amersfoortu**, kde jsme měli strávit poslední dvě beneluxové noci.

⁶ Během tohoto zájezdu jsme byli ještě na břehu IJsselmeer, což se může, avšak nemusí považovat za moře.

⁷ Amsterdam, hlavní město Nizozemí, leží v severním Holandsku, avšak hlavním městem Severního Holandska je Haarlem.

Hotel Fletcher na okraji Amersfoortu

Aalsmeer, největší květinová burza na světě

V pátek ráno jsme jeli nejdříve do **Aalsmeeru**, který je jižním amsterdamským předměstím. Cestou jsme jeli kolem města Hilversum, které jsem znal z dob dětství a mládí ze stupnic rozhlasových přijímačů; býval tam významný vysílač, už ani nevím, zda středovlnný či dlouhovlnný. Aalsmeer je centrem obchodu s květinami. Obchodní halu jsme prošli, viděli jsme jak manipulaci s květinami, tak srdce obchodu – burzovní místnost, kde seděli – převážně muži – s počítači; někteří zřejmě bedlivě sledovali vývoj cen a reagovali na něj, jiní pospávali

nebo četli noviny. Při prohlídce jsme viděli nápisy v různých jazycích; mne velice potěšilo, že mezi nimi bylo i esperanto.

Kromě květin se s Nizozemím spojují sýry. Oprávněně. Připomínají to nejen značky Eidam, Gouda, Maasdamer, ale i folklorní nabídky sýrů, s nimiž jsme se v Severním Holandsku setkali. A v městě **Alkmaar** (historické město ze 13. století, dnes má něco přes 100 tisíc obyvatel) jsme dokonce viděli jakousi městskou slavnost sýrů⁸. Sýry byly vyloženy na náměstí, sýry se nosily na speciálních nosítkách (a dokonce nosiči s nimi i běhali), a samozřejmě, sýry se prodávaly. Během individuální procházky Alkmaarem jsme si zašli do kostela na kávu; je to takové sympatické řešení: kostel pro návštěvníky nejen otevřený, nýbrž i pohostinný. Samozřejmě jde o kostel protestantský.

Voda patří k holandským městům

Sýry na náměstí

Alkmaar

Další naší zastávkou v bohatém pátečním programu byl Volendam, omývaný ze severovýchodu vodami *Ijsselského jezera* (IJsselmeer), kolem něž byla příjemná, hojně turisty navštěvovaná promenáda s restauracemi, cukrárnami, kavárnami, prodejny sýrů⁹ a suvenýrů apod. Mezi restauracemi nás zaujala jedna, která byla dokonce dvoupatrová, do horního patra se vcházelo z promenády, do dolního od jezera. A měla dvě sympatické vlastnosti. Jednou z nich byla jednoduchá možnost

⁸ Koná se každý pátek od dubna do září.

⁹ Město Volendam tvoří jeden správní celek s městem Edam, nazývaným též Eidam. Volendam býval katolickou enklávou v protestantském Holandsku.

použití toalety, druhá byla poněkud zvláštní – ona hospoda totiž byla zároveň obrazovou galerií, a to bez vstupného. Strávili jsme tam nějaký čas, aniž bychom tam dělali útratu – k občerstvení jsme raději využili vzdušnou cukrárnu na druhé straně promenády.

Volendam inspiruje k procházkám

Návštěva restaurace byla uměleckým zážitkem

Všude sýry

Relaxovat je nutné, ať již v kavárně nebo na lavičce (Dani, Jára, Jirka)

V pátečním programu zájedu bylo uvedeno: "Zůstane-li nám dostatek času, zastavíme se také v Naardenu". A čas na **Naarden** k naší velké radosti zůstal. Zajímavé bylo sledovat celkovou dispozici Naardenu jako pevnostního města¹⁰, nejdůležitější ovšem byla návštěva památníku či muzea Jana Amose Komenského, postaveného tak, že

¹⁰ Dnes součást města Bussum, kde je i nádraží Naarden-Bussum.

Komenského hrob je v něm. Památník je součástí komplexu františkánského kláštera a patří k němu i klášterní zahrada.

Makovského socha mimo areál památníku

Na zahradě areálu památníku Ko

Komesnkého hrob

V Komenského památníku

Pevnostní město Naarden

Z Naardenu jsme odjeli do **Amersfoortu** na večeri a poslední nocleh na tomto zájezdu. Na ten pak navázala poslední snídaně s oblíbeným švédským stolem a odjezd do Amsterdamu či vlastně nejdříve do skansenu holandské vesnice *Zaanse Schans* v jeho severním předměstí **Zaandamu**. Zde jsme si připomněli, že kromě sýrů k Holandsku patří větrné "mlýny", ovšem nikoli na mletí obilí, nýbrž k odčerpávání vody. A určitou místní specialitou je výroba dřeváků.

Zaandam: Větrné "mlýny"

Pečlivá výroba dřeváků se promítne do elegantnosti výrobků

Interiéry ve skansenu zdobí nejen pečlivě vyrobené dřeváky, nýbrž i pečlivě vyrobený sýr

Po prohlídce zaandamského skansenu jsme zajeli na naši poslední zastávku – do **Amsterdamu**. Zatímco my jsme si prohlíželi grachty protkanou metropoli, řidiči měli nutný odpočinek před dlouhým přejezdem do Prahy a Brna. V Amsterdamu jsme vystoupili v centru na nábřeží Singelgrachtu před budovou pivovaru Heineken s tím, že údaje o odjezdu dostaneme při odpolední společné projížďce lodí po grachttech.

Amsterdam je město grachtů

Amsterdam je doslova protkán grachty. Čecha zarazí, že u nich není zábradlí. Ono by narušovalo typický charakter města. Pády aut do grachtů a jejich vytahování prý patří k tamnímu životu. Od jihu

do Amsterdamu teče řeka Amstel, po níž má město své jméno. Ta ústí do sítě grachtů, na severu centra zakončené řekou IJ, po staru Y (IJ se píše s oběma velkými písmeny, proto je také IJsselmeer). Jednopísmenové jméno řeky jsem považoval za raritu, až do doby, než jsem se dověděl o řece E (jinak též Ei; nezkušenému uchu zní výslovnost *IJ* [či *Y*] a *Ei* stejně), podle níž je Edam či Eidam.

Program v Amsterdamu byl zčásti společný, zčásti individuální. Zhruba uprostřed našeho pobytu tam jsme měli už zmíněnou zajímavou projížďku lodí. My jsme ji absolvovali už při naší návštěvě v r. 1989, nicméně moc rádi jsme si město z vody prohlédli znovu. Stejně jsme většinu zapomněli, a kromě toho tam bylo mnoho nového. Starý sklápěcí *Magere Brug* jako symbol Amsterdamu stojí ovšem stále na svém místě.

Magere Brug je sklápěcí most nad řekou Amstel v centru Amsterdamu. Spojuje břehy v ulici Kerkstraat mezi kanály Keizersgracht a Prinsengracht. *Magere Brug* je zvedací, správněji sklápěcí most zhotovený z bíle natřeného dřeva.

Z lodí jsme měli zajímavé výhledy, např. na Rijksmuseum, a se zájmem jsme si prohlíželi městskou zástavbu kolem grachtů

Dani, já, Evi (dívka vpředu k nám nepatří) ← Na lodi → Evi

Magere Brug z lodi (2x) i z pevniny (1x)

Nejzajímavějším zážitkem z naší individuální prohlídky Amsterdamu byla návštěva tajného katolického kostela či kaple *Náš Pán v podkroví*.

V 17. století nová protestantská nizozemská vláda oficiálně zakázala katolictví a nutila katolíky praktikovat svou víru v tajně. To vedlo k výstavbě tajných katolických kostelů kolem Amsterdamu, včetně kaple v de Wallen, známé jako *Ons 'Lieve Heer op Solder (Náš Pán v podkroví)*, která byla ukryta uvnitř horního patra tří propojených domů na břehu grachtu. Úzká, tajná svatyně nějak přežila toto bouřlivé období a na konci 19 století byla proměněna v muzeum. O tom, že se tam k bohoslužbám katolíci scházeli, se ovšem zřejmě vědělo a bylo to tolerováno. Tolerance byla v zájmu města, neboť mnozí katolíci přinášeli slušné příjmy do městské pokladny.

Byt kněze

Bohoslužebný prostor

Trojice domů hostí tajný kostel

Amsterdam jsme si docela pěkně zažili, jak při společné, tak při individuální části návštěv města. Příjemný byl náš oběd – koupili jsme si dohromady jednu skvělou obloženou bagetu a na lavičce v centru jsme ji snědli. K večeru jsme se měli sejít u *katolického kostela sv. Mikuláše* z konce 19. století (to už se katolická zbožnost praktikovat směla), který je blízko hlavního nádraží. Starost paní průvodkyně i nám účastníkům dělalo, že jeden z nás nebyl na projížďce lodí, a tudíž se k němu informace

o srazu nedostala. Když byl v okolí sv. Mikuláše náhodně potkán, spadl nám všem kámen ze srdce.

Vallonský evang. kostel

Sv. Mikuláš

Hlavní nádraží

Nedaleko sv. Mikuláše jsme se ještě občerstvili, využili možnost navštívit toaletu a společně se odebrali na velké parkoviště vpravo za nádražím. Tam jsme ještě museli větší chvíli čekat, až řidičům uplyne povinná pauza, a přes Německo jsme odjeli do Prahy, někteří účastníci vystoupili už v Plzni, někteří, včetně průvodkyně paní Červené, pokračovali až do Brna. Noční přejezd Německem byl rychlý, ovšem zhruba po 3 až 4 hodinách byly cca 20minutové pauzy u motorestů či čerpacích stanic zařazovány, což jsem uvítal, nejen kvůli WC, ale rád jsem se protáhl, a – pokud si pamatuji – aspoň u některých zájezdů jsem si fádni cestu zpestřil jogurtem. Hlavním programem při takovém přejezdu bylo spaní, které zvláště Evinka využívala intenzívně, zpravidla s "nafukovacím kolárkem".

Vraceli jsme se s vědomím, že šlo třeba o náš poslední zájezd. Cítil jsem se z cesty dost unaveným a nedlouho před zájezdem dala o sobě vědět vlasatobuněčná leukémie. Nakonec jsme ještě v dalších dvou letech zájezdy absolvovali, ovšem už bez Slugů, kteří také už potřebovali hospodařit se silami a nechtěli přijít o cestu do Chorvatska se sborem v Soukenické, jíž se účastnila sympatická skupina sester a bratří.

Příjemným doplňkem zájezdů bývaly *snídaně a večeře*. Až na malé výjimky byly snídaně organizovány metodou švédských stolů s výběrem káv, čajů a džusů, s nabídkou sýrů, salámů, džemů, slaného i sladkého pečiva, často s teplými součástmi (párky, míchaná vejce), jogurtů (zpravidla ve velké míse) a s dalšími věcmi. Nebylo snadné se v tom zorientovat. Přes ten pestrý výběr jsem se vždy nejvíce těšil na jogurty; teplé pití jsem využíval, avšak zůstával jsem u studeného jídla. ☹ Večeře bývaly fakultativní a jídlo bývalo voleno tak, aby vyhovovalo co nejvíce účastníkům. Posezení u nich bylo příjemné; škoda, že u nich většinou Slugovi chyběli.

Benelux byl naším posledním zájezdem se Slugovými. Na všechny zájezdy vzpomínáme rádi, ale společnost Slugů byla vždy moc milá.